

MAGYAR NÉPLAP

FÜGGETLENSÉGI NEGYVENNYOLCZAS POLITIKAI KATHOLIKUS HETILAP.

Megjelenik minden szombaton.

Szerkeszti

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Előfizetési ára:

BUDAY ALADÁR

Budapest, VIII., Köztemető-ut 8. sz.

Egész évre 6 korona; félévre 3 korona.

Kiadja a „PÁZMÁNEUM”

A hó első számához rendes melléklet:

Amerikába egész évre 9 korona.

nyomda és irodalmi vállalat.

»Páduai Szent Antal Lapja.«

A magyar nemzet

egén nagy, nehéz küzdelmek, döntő harcok fekete felhői gyülekeznek . . . vésztojólóan gyűlnek . . .

Ma még csak mi, beavatottak tudjuk, hogy mi készül a magyarság ellen, köröskörül!

S a magyarság tétlen és nem gondol semmire sem . . . Pedig a lángok nemsokára fölcsapódnak körülöttünk . . . Ellenségeink akarják ezt így! . . .

Minden magyarnak kötelessége most, a döntő küzdelem előtt készülni, talpra állni, csatasorba gyülekezni . . . **Az életünkről van szó!**

A választói jog kérdése körül fog ez az irtózat, — a magyar állam életére nézve — döntő küzdelem lefolyni és eldőlni!

A magyar népnek kötelessége tehát szervezkedni és a választói jognak kérdésében állást foglalni.

Általános népszavazással óhajtja a »Magyar Néplap« megállapítani, hogy milyen választói jogot akar a magyarság, a nép, az ország!

Most van ideje, hogy megkérdezzünk minden magyart, miért küzdjön a »Magyar Néplap« s mily álláspontot foglaljon, a választói jog reformjáról szóló törvényjavaslattal szemben?

Kérdezzük minden magyart és felszólítjuk összes olvasóinkat, hogy küldjék be hozzánk levélben sürgős válaszukat a következő kérdésekre:

1. **Többes** (plurális) legyen a választói jog, vagy **egyes**? Többesnek nevezzük azt a rendszert, a mely szerint egy ember szavazata **kettőnek, háromnak vagy többnek is számít** a szerint, hogy az illetőnek több vagy kevesebb iskolázottsága, kisebb vagy nagyobb hivatala, több vagy kevesebb birtoka van, vagy több adót fizet. Mig az egyes választói jog szerint a szavazásnál a legszegényebb földmivelő vagy munkás szava is éppen úgy egy értékű politikailag, mint a hogy egy miniszter, vagy gróf szava egy. Mert a gróf is egy, a gazda is **egy** ember. A kormány törvényjavaslata valószínűleg a többes mellett fog szólni.

Kérdezzük tehát minden magyart s minden olvasónknak kötelessége válaszolni, hogy a »Magyar Néplap« milyen álláspontot foglaljon el? A **többes** vagy pedig az **egyes** szavazati jog érdekében küzdjünk e?

2. **Titkos** legyen a szavazás, vagy pedig **nyílt**? Melyik a jobb és igazságosabb?

3. Lehessen-e mindenki választó, a ki magyarul írni és olvasni tud, vagy pedig csak az, a ki legalább egy **bizonyos összegű adót** fizet?

Minden választ közölni fogunk a Magyar Néplapban, hadd lássa meg a kormány és az egész ország, hogy mit kíván, miért akar küzdeni a magyar nép és mi kell a nemzetnek? A válasz alá minden beküldő írja oda nevét, foglalkozását és lakó helyét.

A népszavazás eredménye alapján, **a Magyar Néplap nagy, erős pártot fog szervezni, hatalmas tábort, a választói jog érdekében.**

Magyar pártot, a melynek tagja lehet és kell, hogy tagja legyen minden független érzelmű és gondolkozásu ember!

És az lesz az **igazi** program, a melyet maga a magyarság fog megteremteni magának! A nép! és a nép lapja! Ezért oly fontos most minden magyar ember őszinte, határozott nyilatkozata! — **Keresztények! Magyarok! Ébredjete!**

A VIII. katolikus nagygyűlés Budapesten.

1908. szeptember 13., 14. és 15-én.

Csak néhány év előtt indult meg a magyar katolikusok országos társadalmi szervezkedése . . . Hogy ez a szervezet él, működik, erős és fejlődik, annak kifejezésére tartjuk meg évenként a magyar katolikusok kongresszusát s azt tartottuk meg az idén, Mária nevének ünnepén és az ezt követő két napon, — a szervezés munkájának megkezdése óta immár nyolczadszor . . .

Az idei nagygyűlés, a mely kiválóan impozáns megnyilatkozása volt a keresztény magyar közérzésnek, — különösen méltóságos ünnepi formában folyt le. Mert egyrészt élénken kifejezte a katolikus autonómiához való igényünket, a mely ma-holnap kész valósággá is válik és mert ezt az alkalmat használta föl a katolikus magyarság, hogy hódolattal járuljon az egyház fejéhez, X. Pius pápához, a ki épen most ünnepli áldozó papságának félszázados és püspökké szentelésének negyedszázados jubileumát . . .

De egyébként is élénken dokumentálják eme nagygyűlés jegyzőkönyvei a magyar katolikusok mély hazafiúi és vallásos lelkesedésük buzgóságát egyaránt . . .

A megnyitó ülés.

Vasárnap délután három órára volt hirdetve a megnyitó ülés, de már két óraker valóságos népvándorlás volt a városligeti Iparcsarnok környékén. Három óraker már négyezer ember volt az Iparcsarnokban, de még nem nyitották meg az ülést: vártak a Buda környékén levő sváb falvak népére. Pomáz, Budakesz, Budaörs, Nagykovácsi, Vörösvár, Törökbálint, Biatorbágy, Albertfalva és Kalász katolikusai népgyűlést akartak tartani vasárnap kora délután Budán, mivel azonban elfelejtették ezt a népgyűlést a rendőrségnek bejelenteni, rögtön átvonultak Pestre, a katolikus nagygyűlésre.

Ez alatt az Iparcsarnokban elhelyezkedett a már összegyülekezett közönség. Az elnöki emelvényen ott volt *Városy* Gyula kalocsai érsek, *Mailáth* Gusziáv Károly gróf erdélyi,

Firczak Gyula munkácsi, *Zichy* Gyula gróf pécsi, *Prohászka* Ottokár székesfehérvári, *Radnai* Farkas besztercebányai és *Balás* Lajos rozsnyói püspök, *Takács* Menyhért jászói és *Burány* Gergely csornai prépost, a cisztercita rendből *Platz* Bonifác főigazgató és *Mihályfi* Ákos egyetemi tanár, *Várady* Lipót Árpád és *Bogisich* Mihály czimzetes püspökök, *Vay* Péter gróf és *Kollányi* Ferencz javadalmas apátok, *Kanter* Károly prelátnak, *Kiss* János egyetemi tanár, *Giesswein* kanonok; a világiak közül: *Zichy* Nándor, Aladár és János grófok, *Mailáth* József és György grófok, *Czirák* Antal gróf és *Batthyány* Iván gróf; a képviselők közül: *Csitáry* Béla, *Jánoki Madocsányi* Gyula és *Nyáry* Béla, *Zboray* Miklós, *Hencz* Károly, *Nagy* Emil és *Hellebronth* Géza. Jelen volt továbbá *Concha* Győző egyetemi tanár és az állatorvosi főiskola rektora, *Hutyra* Ferencz. A hölgyek között: *Zichy* Nándorné grófné, *Pallavicini* Edéné ögrófné és *Szegedy* Gina udvarhölgy.

Félnegykor *Zichy* János gróf fölkérte *Mailáth* József gróft, hogy megnyitó beszédet mondjon. *Mailáth* e katolikus köszöntéssel kezdte a beszédét:

— Dicsértessék a Jézus Krisztus!

— Mindörökké, amen! — zugott rá a nép.

Mailáth József gróf megnyitójában ezeket mondotta:

Kétség és reménység váltakozik lelkemben, vajjon a VIII. nagygyűléssel lezáródik-e egyedüli lélekzési formánk, vagy jogosult-e az a reménységünk, hogy hitéletünk az önkormányzás kikötőjébe bejuthat. Bármit rejtessen a jövő, reménységünket nem fogadjuk diadalérzéssel, de a csalódások sem tesznek tétlenekké . . . A keresztény világfelfogásban van egy értelmi és érzelmi egység: az örök isteni igazságokban való bizalom, azok erejébe vetett reménység . . . Az emberek egyrésze megtéved, hamis utra lép. Az új tudomány gögöcsen veti meg a jámbor hitet. De

közbeszól az élet ma: a. A csalódott kor, a kiábrándult nemzetek. Mert míg a hadjárat egyes osztályok, sőt vallások körében folyik, a biztos győzelem mosolyog, de mihelyt a a nemzet multjának, hagyományainak, faji jellegének, jövőjének szól a támadó művelet, akkor megszólal a nemzet lelkiismerete. A lelkiismeret végig rezeg az országon . . . Csak akkor marad nemzet ez a nemzet, ha hitéhez, multjához, jövő reményéhez hű marad és egész valójával beleilleszkedik a keresztény európai világhelyzetbe. A katolikus egyházra vár most a legfőbb föladat. Szeretnék volna ellenfeleink, hogy ellentétbe jöjjen az állammal. Nem sikerült. A mi törekvésünk az államnak az által adni jobb polgárokat, hogy őket jobb keresztényekké tegyük. A jó keresztény a legjobb honpolgár is. A katolikus autonómia is erre szolgálna . . .

Ily eszmék hangoztatása mellett nyitja meg a nagygyűlést és kívánja, hogy a nagygyűlés nyomán a katolikus és hazafias meggyőződés a nemzet minden rétegében elterjedvén, végre tetteket is eredményezzen!

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után megalakították a nagygyűlés tisztikarát és üdvözlő táviratot küldtek a pápának és a királynak.

Városy Gyula kalocsai érsek mondott ezután nagyszabásu, lelkes beszédet az ötvenéves papi jubileumát ünneplő X. Pius pápáról, ki mindenkor különös szeretetet tanusított a magyar nemzet iránt.

A megnyitó ülés a pápai himnusz eléneklésével véget ért s a gyűlés közönsége az Iparcsarnokból a lipótvárosi bazilika felé igyekezett, hogy részt vegyen az eukarisztikus körmenetben, a mely az Oltáriszentség nyilvános imádása. Itt nyilvánul legimpozánsabban a katolikusok hite.

Az eukarisztikus körmenet.

Este hat óra felé a nagygyűlés közönsége már elért a Bazilikához s innen csakhamar elindult a körmenet, élén mintegy kétszáz pappal. Az oltári szentiséget *Városy* Gyula kalocsai érsek vitte; *Fischer-Colbrie* pécsi, *Prohászka* székesfehérvári és

Balás nek
husze
koron
ment
ment
szam
bezar
tolong
rencs
Ezu
vabb
az eg
ülése
tes p
este
kongr
elnöki
keres

Eu

Az
oltár
a ka
előtt
rozsny
risztik
Mailá
püspö
áldozá
Taká
Oltári
ban m
teletér
hogy
bert is
buzgó
Kálmá
proble
góságt
lölve m

A ka

Hétf
likus r
az Ipa
István
meg.

A n
mondo
legyen
musna
licizm
gyaraz
ez nem
hogy
az eset
erőt tu

Balás rozsnyói püspök asszisztáltak neki. A menet, a melyben mintegy huszezer ember vett részt, a Nagykorona-, Marokkói- és Fürdő-utcán ment keresztül és a Zrinyi-utcán ment vissza; a mint a papság visszament a templomba, a kapukat bezárták, nehogy az óriási tömeg tolongása következtében valami szerencsétlenség történjék a templomban.

Ezután még vasárnap este, továbbá hétfőn és kedden egész nap az egyes szakosztályok külön-külön üléseztek, a mint azt a részletes program közölte. Vasárnap este volt a keresztény-szocialista kongresszus *Várady* L. Árpád püspök elnöklése alatt, továbbá a keresztény kereskedelmi alkalmazottak értekezlete

Eukarisztikus kongresszus.

Az Iparcsarnok közepén föllállított oltárnál hétfőn reggel fél kilenczkor a katolikus gyűlések közönsége előtt misét mondott *Balás* Lajos rozsnyói püspök. A mise után eukarisztikus kongresszus volt, melyet *Mailáth* Gusztáv Károly erdélyi püspök nyitott meg, a gyakori szent áldozás szükségességéről beszélve. *Takács* Menyhért jászói prépost az Oltárszentségnek a különböző korokban mindig megnyilvánult nagy tiszteletéről beszélt, hivatkozva arra, hogy rendjének alapítója, Szent Norbert is az Oltárszentség egyik legbuzgóbb tisztelője volt. *Schwartz* Kálmán pozsonyi tanár a szabadság problémájáról beszélt, a vallási buzgóságban és a vallásos életben jelölve meg az igazi emberi szabadságot.

A katolikus népszövetség.

Hétfőn délelőtt 10 órakor katolikus népszövetségi kongresszus volt az Iparcsarnokban s ezt *Rakovszky* István orsz. képviselő nyitotta meg.

A népszövetség alakításakor kimondottam, — ugymond, — hogy legyen vége a deklamáló katolicizmusnak és most már a tettek katolicizmusa következék. De két magyarázatot fűztem akkor ehhez: hogy ez nem irányul senki ellen sem és hogy csak azért tömörülünk, hogy az esetleges támadások ellen nagyobb erőt tudjon kifejteni.

Ezután a katolikusokat ért támadásokat utasította vissza.

Utána *Városvy* Gyula kalocsai érsek beszélt. Örömét fejezte ki, hogy oly szépen terjed a Népszövetség. Nemcsak számbelileg, hanem erkölcsi erejében is gyarapodik. A katolicizmust, az alvó oroszlánt folyton piszkálja az ellenfél sajtójával, gyűléseivel, rágalmaival, sőt, köpködéseivel is. És ha fölébred, akkor az ok szerintük Róma. (Derültség.) Nem kell nekünk olyan messze menni, hogy okot találjunk a felébredésre.

Zichy Nándor gróf szólalt föl ezután: Lelkem mélyéből vallom, — ugymond, — hogy a katolikus Népszövetségre szüksége van Magyarországnak és szüksége a katolikusoknak. Biztosítékot kell szereznünk arra, hogy az a jóakarát, a mely most nyilvánul a kormányzat részéről, állandó legyen. Intézményes biztosíték legyen az autonómia. Ez pedig úgy fog érní valamit, ha van eleven hit-élet. Jóakaratot már látunk, de tetteket követelünk. Az autonómia azután legyen igazán a miénk, ne pedig a kormány egy eszköze arra, hogy egyházi ügyeinkbe beavatkozzék. Isten áldja ügyünket és hazánkat.

Hellebronth Géza képviselő beszélt ezután a fölforgató irányzatokról, *Zboray* Miklós pedig a Népszövetség társadalmi súlyáról. Végül *Városvy* érsek áldását adta a Népszövetség tagjaira.

A Patronage közgyűlése.

Hétfőn délelőtt tizenegy órakor kezdődött a katolikus *Patronage* (gyermekvédő) egyesület közgyűlése.

Giesswein Sándor dr. országgyűlési képviselő tartott ezen nagyszerű előadást „A gyermek védelme, mint szociális feladat“ czimmal. Beszédének főbb motívumait az alábbiak képezték:

Ellen-Key azt mondja, hogy korunk a gyermek korszaka. De ő az időben téved. A gyermek korszaka már akkor kezdődött, mikor Krisztus mondta: Engedjétek hozzám a kisdedeket. Ha tehát él bennünk a keresztény vallás és a nemzet szeretete, föl kell karolnunk minden időben a

gyermekvédelem ügyét, mert ez társadalmi kötelesség. Ott kell leginkább szeretettel, támogatással jelen lennünk, a hol legnagyobb a szükség. És a szükség legnagyobb az elhagyott gyermekeknél. Mert a társadalom az elhagyott gyermeket a megvetettek közé sorozza, s itt van az ilyen gyermek egész szerencsétlenségének kiinduló pontja. Az elhagyott gyermekek iránti gondoskodásunk azonban tökéletes csak akkor lesz, ha egyszersmind a gyermek lelkére gondolunk, mert csak lelkének és szívének nemesítése mellett neveljük úgy, hogy a hazának és a katolikus vallásnak hasznos polgára legyen. Iparkodjunk tehát az elhagyott gyermekből embert, még pedig magyar és katolikus embert nevelni. *Ez a mi egyesületünk feladata.* Ez a feladat nagy, fontos és nehéz, mert az elhagyott gyermekek száma nagy. Bár a katolikus társadalom sokfelé van igénybe véve, de hiszem, hogy a mi nemes céljainkat honorálni fogja.

Egyéb ülések.

Hétfőn délelőtt 10 órakor tartotta meg a magyarországi hittanárok és hitoktatók egyesülete évi közgyűlést, a melyet dr. *Dudek* János apát, egyetemi tanár elnök nyitotta meg s a melyen *Aubermann* Miklós titkári jelentése után megválasztották másod-előnké *Novák* Lajos tb. kanonokot, pénztárossá dr. *Luncz* János budapesti hitoktatót. Ezután *Becker* Vendel aradi hittanár tartott előadást: „Előkészítés a hitoktatásra a papnevelő intézetekben“ czimmal.

Délután két órakor tartották a *keresztény szövetkezetek* kongresszusukat *Zichy* Aladár gróf, a király személye körüli miniszter elnöklete alatt, a melyen *Kecskés* Elek, *Weicher* Miklós plébános, dr. *Wildfeuer* Károly képviselő, dr. *Krüger* Aladár és dr. *Csepela* Lajos tartottak előadásokat a keresztény hitel- és fogyasztási szövetkezetekről.

Délután három órakor az *Országos Pázmány-Egyesület* ülését nyitotta meg *Prohászka* Ottokár püspök. Az erkölcstelen sajtó és irodalom ellen tartottak itt tanulságos

előadásokat *Friedrich István, Andor József* tanár, *Turi Béla* szerkesztő és *Fischer Ágoston* lelkész.

Üléseztek még a hitbuzgalmi, közművelődési és szociális szakosztályok, az antialkoholisták szövetsége, a regisi szent Ferencz egyesület, a katolikus sajtóegyesület, az Iskola-testvérek egyesülete, a Cecilia-egyesület és a diákszövetség. Este a katolikus legényegylet tartott barátságos összejövetelt.

A hitbuzgalmi és karitativ szakosztályban *Zlinszky János dr.* és *Blandl György* a fővárosi hitéletről, *Farkas Edit* a feministákról, *Bonta Károly dr.* a kórházi betegápolásról, *Ledohowska grófnő* az afrikai miszióról, *Giesswein Sándor dr.* a zárandoklatok rendezéséről, *Várady L. Árpád dr.* a cselédek erkölcsi védelméről, *Gallovich Jenő dr.* a leánykereskedésről és *Szibert Nándor dr.* a közerkölcs védelméről tartott előadást.

A közművelődési szakosztályban a gazdasági iskolákról szóló törvényjavaslatokról *Rovó Lajos* szerkesztő szólt. A népoktatási intézetek gyakorlati irányáról *Klinda Károly* tanár, a kath. tanintézetek fejlesztéséről és védelméről *Koródy Miklós* tanár, az internátusokról *Sebők Imre dr.*, a szépirodalomról *Kiss Menyhért dr.*, a színházak kereszténynyé tételéről *Köszeghy László* tanár, az utcai lapelárusításról pedig *Erdősi Károly* tartott szakszerű előadást.

A szociális szakosztályban a párbérmegváltásról *Nagy Emil dr.* képviselő, az autonómiáról *Kemény Dániel dr.*, a cselédotthonokról *Wüszner Henrikné*, a céltudatos munkakiadásról *Huszár Károly* és *Csepela Lajos dr.* az alkohol elleni gyakorlati küzdelemről *Moldoványi Gyula dr.*, végül a kegyalapok szociális kezeléséről *Benacsek Béla* szóltak.

Az antialkoholista értekezletet *Czeizel György* nyitotta meg.

Szabó György tartotta meg azután előadását az alkohol és a hitélet czimén. Utána *Révai Tibor dr.* tartott előadást, melyben rámutatott arra és statisztikai adatokkal is bizonyította, hogy az alkohol hatása leginkább vasárnapon nyilvánul.

A Regist Szent Ferencz Egyesület, mely házasságra segíti a szegény párokat, törvényesített a törvénytelen gyermekeket és menedékhelyeket létesít szegény gyermekek számára, délben tartott ülést. Az egyesület elnöke, *Zichy Nándor gróf*, beszédében kiemelte, hogy az egyesület nagy mértékben rászorul az anyagi támogatásra, hogy magasztos céljának megfelelhessen. *Mihályfi Ákos dr.* egyetemi tanár ismertette az egyesület működésének nagy fontosságát s szociális szempontból fejtegette azokat a szolgálatokat, melyeket az egyesület tesz a társadalomnak.

A katolikus sajtóegyesületben *Török Mihály* szerkesztő a keresztény sajtóról, *Kmetykó Károly dr.* a sajtópártolás új módjáról, *Dolencz József* a kath. sajtó gazdasági szolgálatairól értekezett.

Az első nyilvános ülés.

Hétfőn este öt órára ismét nagy számmal gyűltek össze az Iparcsarnok kupolája alatt a nagygyűlés résztvevői az I. nyilvános ülésen. A megjelent notabilitások között voltak: *Városcy Gyula* kalocsai érsek, *Zichy Gyula gróf*, *Fischer-Colbrie Ágost*, *Firczák Gyula*, *Balás Lajos*, *Széchenyi Miklós gróf*, *Prohászka Ottokár dr.* püspökök, *Batthyány Vilmos gróf* segédpüspök, *Várady L. Árpád* címzetes püspök, *Gerliczy Ferencz báró*, *Hunyady József gróf*, *Mailáth Géza gróf*, *Mailáth József gróf* és több országgyűlési képviselő.

Miután *Zichy János gróf* elnök a nagygyűlést megnyitotta, bejelentette, hogy a király kabinetirodája útján táviratban köszönte meg a hozzá küldött üdvözlét. A király távirata így hangzik:

„Nagyméltóságú *Zichy János gróf* urnak, Btudapest. Ő császári és apostoli királyi felsége különös meglelégedéssel és legkegyelmesebb köszönettel fogadta a magyar katolikusoknak VIII-ik országos nagygyűléséből előterjesztett hódolatot és szívből óhajtja, hogy ezen nagygyűlés is a hű katolikusok vallásos és hazafias érzelmei ápolásához hatásosan hozzájáruljon. Ő császári és apostoli királyi felsége kabinetirodája.”

Ezután *Széchenyi Miklós gróf* győri püspök mondott hatásos beszédet a humanizmusról és karitásról. Nagy tetszés között mutatta ki, hogy a keresztény karitás, a hiten alapuló tevékeny felebaráti szeretet messze túlhaladja a hideg, külső humanizmust.

Jánoky-Madocsányi Gyula képviselő „A centralizáció a keresztény fölfogásban” czimmel tartott nagy tudományos apparátussal összeállított előadást. Történelmi és filozófiai érvekkel mutatta ki a tulhajtott centralizáció veszedelmeit. A centralizáció végső konkluziója: „az állam én vagyok” elve. Az individualizmus, az egyéni önállóság az ilyen államban teljesen elvész.

Óriás taps zugott föl, midőn *Prohászka Ottokár dr.* székesfehérvári püspök lépett az előadói emelvényre s a modernizmusról és a katolizmusról mondott beszédet. A rendkívül nagy tudományossággal előadott beszéd vezéreszméje az volt, hogy mindig meg kell óvnunk az összhangot hívő lelkünk és fejlődő, győzedelmes, tudományos, modern műveltségünk között. A modern tudomány ellene tör minden természetfölöttinek. És megtámadja a katolizmust, a hitágazatokat, az evangéliumot s kétségbe vonja azok történeti igazságát és valódiságát. Ez a modernizmus.

Ezzel szemben a katolikus álláspont tehát nem lehet más, mint hit, törhetetlen hűség és ragaszkodás Krisztus és az egyház iránt; ambíciónk erős hittel állani a hitgyöngye világban. De hogy a hit erős lehessen, felvilágosult hitnek is kell lennie, mert csak ez óv meg a halálhozó kétségtől s állásfoglalásunkat érvényesíteni is kell tudnunk a modernizmus tévtanaival szemben. Nem vagyunk védői a gazdagság mai eloszlásának, a szegénység megörökítésének, nem a kasztok és osztályok fönmaradásának. A keresztény demokráciát úgy akarjuk fejleszteni, mint XIII. Leo kezdte s ez a katolikus irányzat.

A hallgatóság leirhatatlan lelkesedéssel fogadta a lelkekben élő nagy igazságokat.

Egyházi hangverseny.

A nagygyűlés második napjának koronája volt a Műcsarnokban rendezett egyházi hangverseny. Az Egyházművészeti Kiállítás számára berendezett oszlopcsarnok, köröskörül hatalmas faliképeivel, háttérben Fadrusz fenséges feszületével elragadó környezetet adott a művésztetének, a melynek rendezésében nagy része van a Szent Czeccilia Egyesületnek és a hangversenyen szereplő esztergomi székesegyház énekkarának. Az érdekes műsor a keresztény egyház ősi zenéjét mutatta be. Fieber Henrik dr. A modern művészetekről tartott szép és nagy tetszéssel fogadott értekezést. Ezután megjelent a dobogón az esztergomi székesegyház énekkara, élén Kersch Ferenc karigazgatóval s többszólamu polifon dalokat adott elő a klasszikus egyházi költészet nagymestereinek, Ludovico da Vittoria, Orlando di Lasso és Palesztrina műveiből. Majd a mai egyházi zeneköltők, Haller, Ebner és Ciesbacher egy-egy művére került a sor. A következő csoport ősi idők-ből maradt és egyházi stílusban írt népénekeinknek volt szentelve. Sztáray, Kisdí és egy ismeretlen följegyző gyűjteményeiben talált énekeket mutattak be Bogisich Mihály püspök földolgozásában. Az esztergomi kórus fenkölt érzéssel és művészi kidolgozással keltette életre az évszázados dallamokat. A közönség áhítattal hallgatta és lelkes tapsal tüntette ki a kar kitünő vezetőjét, Kersch Ferencz igazgatót és a jelenvolt ősz püspököt, Bogisich Mihályt.

Második nyilvános ülés.

Kedden reggel féltíz órakor Zichy Gyula gróf pécsi püspök ünnepies szent miséje után nyílt meg az Iparcsarnokban a második nyilvános ülés, a melyen Mattyasovszky Lajos elnökölt.

Mázy Engelbert kassai főigazgató volt az első szónok, a ki a középiskolák erkölcsi nevelésének fogyatékoságáról beszélt. Hibásak ebben a tanárok is, de még hibásabb a család és a társadalom, a mely nem törődik az erkölcsi neveléssel. Katholikus egyetem kell

és katolikus tanárképzés. A nevelésben pedig az erkölcsös családok közreműködése.

Majd Mihályfi Ákos egyetemi tanár tartott előadást a pornográfiafiáról. Törvényes intézkedések kel- lenek az erkölcstelen apróhirdetések ellen. Ha a mérget csak gyógyszer- tárbán árulják, szabad-e az erkölcsi mérget az utcán árulni? A pornográfia ellen vivott harcban közre kellene működni az orvosi karnak is, mert legjobban az orvosok ismerik ennek az irodalomnak a romboló hatását.

A disztrakoma.

Délben egy órakor lakomára gyűltek össze a nagygyűlés résztvevői a Vigadóban. Mattyasovszky Lajos mondotta az első felköszöntőt a pápára és a királyra. Zlinszky János a püspöki kart, Hindy Zoltán Zichy János grófot, Baránszky Gyula pedig Barkóczy Sándor bárót köszöntötte föl.

A lakoma után az összejövetel zárt üléssé alakult át, melyen a szakosztályok által elfogadott határozati javaslatokat a katolikus nagygyűlés magáévá tette.

Délután gyűlést tartottak még a legényegyesület elnökei, a szent Czeccilia-egyesület és

a katolikus iskola-egyesület.

Ezen a közgyűlésen Széchenyi Miklós gróf győri püspököt és Zichy János gróf titkos tanácsost választották meg elnöknek.

Széchenyi Miklós gróf beszédéből kiemeljük a következőket: Mindnyájunk előtt világosan áll, hogy egyházunknak, de keresztény magyar hazánknak jövője is legnagyobb részben az iskolának tanítási és nevelési irányán fordul meg. Most, a mikor Magyarország minden főpásztorának az iskolaügy képezi állandó és legfontosabb gondoskodását, a midőn katolikus iskolaügyünk az egyházmegyei tanfelügyelők és katolikus tanügyi tanács révén kiépült, itt volt az ideje, hogy a katolikus iskola-egyesület is megalakuljon és iskoláink segélyezését az egész vona-

lon egységes szervezettel a kezébe vegye. Reméljük, munkánk győzedelmes lesz.

Ezután Giesswein Sándor rámutatott arra, hogy a königrázi csata eredményeit az iskolamesterek érdemének tudják be, azért lábra kapott az a nézet, hogy mennél többet kell nyújtani a tudományból. Ma már mindenki belátja, hogy ez nem elég, mert a tudást rosszra is lehet fordítani. Miként a dinamittal is lehet sziklákat repeszteni, de gyilkolni is. Mi még az erkölcsi neveléssel sem elégszünk meg. Nekünk keresztény vallási alapon álló nevelés kell. Ezt czélozza az Iskolaegyesület is, melynek létesülése körül az érdem oroszlánrésze lovag Ember Károly ügyvezető-igazgatót illeti, ki betegsége miatt nem jöhetett el és ezért táviratilag üdvözli a közgyűlést.

Panajott Miksa számszéki tanácsos javaslatára az egyesület máris 565 koronát fordít iskolák segítésére és 400 koronát tanítók jutalmazására, kik a magyarosítás terén és ifjusági egyesületek körül szerettek érdemeket.

Balics István főtanfelügyelő, az ifjusági egyesületekről tartott előadást és ezzel a közgyűlés véget ért

A harmadik nyilvános ülés.

Kedden délután 5 órakor tartotta a katolikus kongresszus harmadik és utolsó nyilvános ülését.

Dudek János apát, egyetemi tanár, az egyházi vagyoni jogi természetéről tartott érdekes előadást. Szerinte üres frázis az, hogy az egyházi vagyoni állami eredetű. Hivatkozik a történetírókra annak bizonyosságául, hogy a mai egyházi vagyoni sohasem volt állami birtok. Már Katona István megírta, hogy Magyarország nagyrésze Szent Istvánnak családi tulajdona volt s hogy a szent király ezekből adományozott birtokokat a főpapoknak, mások jogának sérelme nélkül. Szalay Lászlónak az álláspontja is az, hogy Szent István részint magánvagyonából, részint a Koppány, Oktun, Keán, és Gyula lázadók le-

veretése után hódított zsákmányból alapította a püspökségeket. Lányi-Knauz szerint az az alap, melyből az egyházi javak keletkeztek, a magyar fejedelmi családnak osztályöröksége volt. Pauler Gyula is azt írja, hogy Szent István a hercegprimásnak a világi fejedelem lakását jelölte ki székhelyéül, Kalocsa pedig, hol a másik érsekséget alapította, az Árpád-család területe volt. Veszprém környéke volt az Árpád-család főbirtoka, s ezért a veszprémi püspök az Árpád-családnak mintegy házi papja volt. Az első egyházi alapítványok tehát éppen olyan magáneredetűek voltak, mint a mikor egy-egy nemesnek adott birtokot a király a maga vagyónából. Es csakis a magáéból, mert ekkor még az állam — ismeretlen fogalom volt.

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után fölolvasták *Merry del Val* bíboros pápai államtitkár táviratát, mely így szól:

„Jó kívánataitoknak nyilvánítása, mellyel a szentséges atyát ötven éves papi jubileuma alkalmából üdvözlétek, nemkülönb az a kijelentés, hogy vele egy hitben, akaratban és lélekben kívánjátok követni Krisztus egyházának parancsait, örömmel és vigassággal tölti el a szent atyát, ki mindnyájatokra a legnagyobb szeretettel adja apostoli áldását.»

Ezután Szemlér Ferencz tanár beszélt a házasság szentségéről, majd Zichy Nándor gróf fejezte ki örömét a miatt, hogy a nagygyűlésen jelen lehetett, s miután néhány szóval vázolta a katolikus gyűlések szükségességét, e szavakkal bucsuzott el:

— Vizontlátásra a jövő évi katolikus nagygyűlésen!

A zajos éljenzés csillapultával Szentiványi Károly plébános röviden összefoglalta a katolikus nagygyűlés tanácskozásának eredményeit, s ezzel a nagygyűlés véget ért.

Kérünk czimeket, hová mutatványszámot érdemes küldeni.

POLITIKAI VILÁG.

Ébredjetek!

*Hová fajult az erkölcs? . . .
Hová vadult az ember? . . .
Rongy had nyílt utcán a keresztre
Ha már támadni mer!*

*Hazánk, hitünk veszélyben! . . .
S a nép, a gyáva, alszik!
Mikor köröskörül az ellen
Gunyos kacaja hallszik!*

*Ébredj, te nemzet! Ébredj,
Ha Istened, szíved van! . . .
Most kell, hogy őket összetörjed,
Döntő, végső csatában! . . .*

*A gyáva, törpe, — oйдít! . . .
S te rettegél szavától? . . .
Ébredj s meglátod, összeomlik
Mind — egy erős csapástól! . . .*

kár.

Támadások a magyar kereszténység ellen.

Zsilinszky Mihály volt államtitkár és református dignitárius, a minapi egyik református egyházmegyei gyűlésen vak dühvel támadt neki a magyar katolikusoknak és a pápának . . . Azt mondta, hogy a pápa idegen és így nincs joga beleavatkozni a magyar házassági ügyekbe . . . De mondott sok egyéb vadságokat is ellenünk.

Azt is mondta többek között, hogy a pápa bálvány és saját magát is bálványozza, a mikor a katolikusok azt hirdetik, hogy ő csalhatatlan . . . Bámulatos jelenség, hogy a csalhatatlanság fogalmát még Zsilinszky ur sem ismeri, a ki pedig szereti magát „tudós“ gyanánt bálványozni. Tudhatná, hogy a mikor mi a pápát csalhatatlannak mondjuk, ez nem bálványozás. Ez csak azt jelenti, hogy: a mikor a pápa bíborosainak (legilletékesebb tanácsosainak) hozzájárulásával valamely régi hitigazságról kimondja, hogy ezt az egyház így, vagy úgy értelmezi, akkor nem csalódhatik, mert Jézus maga mondta, hogy ő mindig az egyházban marad s így Jézus kormányozza ekkor is a pápa döntését; ezért csalhatatlan. De ezzel nem azt mondtuk, hogy a pápa úgy is csalhatatlan mint magánember. Csak a hitigazságokban. A hitben pedig még a legegyszerűbb ember is csalhatatlan, ha Krisztust követi . . .

Ha Zsilinszky ur vallási háborút akar provokálni Magyarországon, hát

csak tessék, mi állunk elébe. Majd meglátjuk, ki az erősebb. Addig is azt feleljük neki, a mit a katolikus nagygyűlésen gróf *Mailáth* József mondott. Ime: A katolikus nagygyűlések nem szoktak reagálni támadásokra, de Zsilinszky volt államtitkár megokolatlan kirohanására felelnem kell e helyről: sajnálom, hogy a felekezeti békét épp most megzavarja. A pápa nem idegen Magyarországon, első királyunk a pápától fogadta el a koronát, innen az apostoli czim. Bismarck is azt felelte Windhorstnak és társainak, midőn a Centrum szavazásáért megtámadták: A hol annyi millió hívője van a pápának, mint Németországban, ott nem lehet idegen. A házasság pedig a katolikusok belügye. Zsilinszky és társai úgy sem ismerik el a házasság szentségét, mi a törvényt tiszteljük, de saját hatáskörében kiadott intézkedéseit a pápának is respektáljuk — ne avatkozzanak Zsilinszky és társai a mi ügyeinkbe, mi sem avatkozunk az övékébe. A felelősség, ha ez a támadás nagyobb hullámgyűrűket fog előidézni, Zsilinszkyt és társait fogja érni.

Vagy a mit *Rakovszky* István képviselő mondott ugyancsak a nagygyűlésen: Ez a támadás durva volt, de azért nem kiáltok az államügyészért, hanem ha ott lettem volna, csak így kiáltottam volna föl: „Mentők! — de gyorsan!“ Zsilinszkyt nem szabad komolyan venni. Egész szereplése hasonlít egy a szárazra kidobott csukának a szerepéhez: ficánkodik, levegő után kapkod és azután csendesesen, észrevétlenül kimulik. Zsilinszky államtitkár ur is hosszú időn át a kultuszminisztérium csendes vizében uszkált, a legellenetesebb kormányok alatt nem zavarta egy cseppet sem a vizet, csak arra ügyelt, hogy fölül maradjon; de a mint a szárazra tették, attól a perc-től fogva fickándozik és levegő után kapkod és végül egészen észrevétlenül fog kimulni. Mi azonban nem megyünk lépve; két hibát követhetnénk el: ha őt komolyan vennők, vagy ha kvalifikálatlan támadásával a magyar protestántizmust azonosítanók. Egy elkeseredett, hiúságában sértett, pályájáról eltávolított férfiúnak közönséges bosszuállása volt az a minapi beszéd, melyet arra akart felhasználni, hogy a most meglevő felekezeti békét lelketlenül feldulni megkísérelje. Hogy azonban ez nem sikerült neki: protestáns testvéreinknek a józanságának és higgadtságának köszönhetjük.

De legjobban mondta *Városvy* Gyula kalocsai érsek:

... Az ilyeneknek az a legméltóbb válasz: adja az Isten, hogy mielőbb visszanyerjék látásukat és visszatérjenek abba az egyházba, a melyet hűtlenül elhagytak...

Zsilinszkyt különben az összes lapok valláskülönbség nélkül elítélik. A saját hívei is. Még az a protestáns gyűlés is kiátkozta, a melyen azt a buta beszédet mondta.

Egyébként jó tudni, hogy Zsilinszky valamikor tagja volt annak a *Maticza* című magyarellenes tót pánszlávegyletnek, a melyet még *Tisza* Kálmán oszlattott fel.

Megnyílik a t. Ház.

Szeptember 22-én nyílik meg néhány heti szünet után ismét a parlament, hogy megkezdje abban a törvényhozás újabb munkálkodását. Az egyes minisztériumokban ugyan már régebben folynak az előkészítő munkálatok. Leginkább a belügy-minisztériumban, a hol a választási jog reformjának nagy fontosságú törvénytervezetét készítik, illetve most fejezik be. Hír szerint Andrássy Gyula gróf belügyminiszter a képviselőház első ülésének valamelyikén alkalmat fog keresni a javaslat megismertetésére. Akkor majd megtudja az ország, hogy — csizma-e, vagy topán? A választói reform mellett még az idén el akarja dönteni a képviselőház a fuzió ügyét, a katonai kérdéseket és a bankkérdést, hogy ezeket a kormány lehetőleg már az októberi delegációk üléseiben legalább szóvá tehesse... De vajjon sikerül-e a képviselőháznak a nagy kérdéseket letárgyalni s a magyarság javára eredményes munkát végezni? ... Ez a legnagyobb kérdés, a melyre csak a közel jövő eseményei adhatnak méltó választ.

A néppárt nem fuzionál.

Hétfőn este lakomára gyűltek össze a néppárt képviselő tagjai és a vidéki pártszervezetek vezetői. Ezen a politikai jellegű vacsorán *Molnár* János apát bejelentette, hogy a néppárt nem megy bele a fuzióba. A jelen voltak zajos helyesléssel fogadták Molnár szavait...

Hát a magyar keresztény közvélemény mikor ébred?

A mint már megírtuk, az újjászervezett szociáldemokrata párt nagy agitációt fejt ki a kormány választási törvényjavaslata ellen. Most ügynökeivel röpiratokat osztat ki az országban, arra buzdítván a népet, hogy mint a véderő-vita alkalmával tették, jöjjenek fel küldöttségekben

Budapestre és követeljék Justh Gyulától, a képviselőház elnökétől és Wekerle Sándor miniszterelnöktől az általános szavazati jog megvalósítását. Ha Magyarországon a hazafias keresztény érzés nem aludnék tétlenül, most mint egy ember, fölkelne a nép és megmutatná, hogy sokkal nagyobb agitációt képes kifejteni minden ellenségeinknél — úgy a választói jog, mint egyéb követeléseink érdekében! De hol késik ez a keresztény, magyar közvélemény és — közakarati! Miért szunnyad az erő, a mikor rombolás fenyegeti?

Új minisztérium?

Magasrangu tengerészek körében beszélnek, hogy szó van egy közös tengerészeti minisztérium létesítéséről Magyarországon — Ausztriának. Mi szükségünk volna nekünk erre? Jobb volna, ha inkább egy *vasuti*, vagy még inkább egy *népjóléti* minisztériumot szerveznének, a melynek nem volna egyéb dolga, mint-hogy az ország bajait orvosolja — és nem még újabb katonai terheket róna reánk.

Nem akarnak békét a királyok!

Eduárd angol király és Vilmos német császár multkor történt cronbergi találkozásán szóba került a hatalmak lefegyverezésének kérdése is. Vilmos császár megpendítette Eduárd király előtt a fegyverkezés szüneteltetésének kérdését, de az angol király minden kertelés nélkül *visszautasította*. Vilmos császár e miatt le volt hangolva és Ischlben Ferencz József királyt kérte föl közvetítőül, de Ferencz József ezt a szerepet elhárította magától. Furcsa dolog, hogy a mikor a német császárnak kellemetlensége támad az angol királylyal, — akkor egyszerűen a *magyar* uralkodót akarja közbeállítani a bonyodalmak kiegyenlítésére... Ilyenkor *jó* a magyar és csakis *ilyenkor jó*! Nekünk azonban nem kell az ilyen szerep. Csak intézze el mindenki maga a saját gondját. Van nekünk elég bajunk!

Ausztria ellenünk lázítja a bosnyákokat.

A napokban Plevlje és a boszniai határ között bosnyák tettesek a magyar tábori őrszemre rálöttek. Egy katonai őrzőudvarba vette a támadókat, de azok elmenekültek. Később észrevették, hogy két katonai raktárat ki akartak fosztani. A katonai parancsnokság megkettőztette az őrségeket. Ez a kis mutatványvillongás nem egyéb rablóruhába öltöztetett

politikai bérenczek munkájánál, a mit ha megismételnek, beláthatatlan borzalmakat szülhet. Egyetlen szikra elég, hogy a nemzetiségi agitációk hatása alatt mindenre kész bosnyák hangulat lángra lobbanjon. Az okkupáció véres eseményei megismétlődnek ma-holnap odalenn, igaz, hogy újra csak magyar katonák vére fog folyni — Ausztria bűnös, telhetetlen céljaiért.

TÁRCZA.

Dal.

Irta: Károlyi Gyula.

Miért nem vagy, kedves,
Csipkerózsza szirma?
Kebledről az illat
Mély erdőbe hívna.

S én, a dongó vadméh,
Mindent veled lennék...
S ha mély tóba hullnál,
Csak utánad mennék...

A jó barátok.

Jancsi és János nagyon jó barátok. Oly szoros kapocs fűzi őket össze, a minő csak két kenyérpajtást összehűzhet. Mert Jancsi és János, a két vig kedélyű jogászgyerek együtt eszik az élet kenyerét. Igaz, hogy ritka náluk ez a kenyér, de — annál keserűbb.

Rendszerint délben kelnek ki hideg hónapos szobájuk ágyából; dideregve felöltözködnek, megisznak egy pohár egészséges, friss vizet, urasan körülsétálnak a városban, délután bekukkannak az egyetemre, mint bolond Istók Debreczenbe és vagy sikerül pumpolniok néhány hatost, vagy nem. Mind a két esetben betérnek estére egy kávéházba — ebédelni és onnan minden esetben fizetés nélkül távoznak...

Ime, most is ott ülnek a villanyfényárban a márványasztal mellett.

— Semmivel sem kell törődnünk, Jancsikám, csak azzal, hogy mi jó barátok maradjunk — szölt János, bölcsen megigazitva aranyos czvikkerjét, a melynek egyik ablaka ki van törve.

— Igazad van! — feleli Jancsi, három kiflit zsebredugva. Csak hadd politizáljanak a politikusok... legyünk mi jó emberek.

János: Igen... vagyis olyan emberek, a kik azt vallják, hogy a boldog élet alapja a szeretet.

Jancsi (siralmasan): Nem is a kenyér! (Két kiflit tesz a belső zsebébe).

János (méltóságosan): Ne legyünk igazságtalanok, Jancsikám! A kenyeret is szeretnünk kell, mert az is alapja az életnek, de csak az anyagi életnek. A kenyér, vagy a pénz csak testi jó. A szeretet azonban... óh a szeretet!...

Jancsi: Az az igazi élet alapja! (Eszik.)

János: Azért ne is áldozzuk mi fel a baráti szeretetet holmi kicsinyes anyagi dolgokért.

Jancsi (tele szájjal): Óh, dehogy! Szó sincs róla!

János: Például ha téged... vagy engem... azaz mégis téged Jancsikám sok-sok pénzzel áldana meg az Isten, miként rendeznéd te be életünket, hogy a szeretet követelményeinek eleget tégy.

Jancsi: Hát... a mi azt illeti...

János: Ha — mondjuk — száz-ezer pengőd volna...

Jancsi: Igen... Hát először is kiváltanám a zálogházból az órámot, meg a télikabátomat... Azután kifizetném a szobánk árát... azaz egy szebb szobát vennék ki... Azután küldenék egy ezrest az öregeimnek...

János: Hát az enyéimnek?...

Jancsi: Óh, azoknak is, persze!... Sőt még neked is adnék száz forintot...

János (száját félrehuzva): Csak százat?

Jancsi: Azaz két... no háromszázat!

János: Igazán szép barátság, mondhatom...

Jancsi: Meg kiváltanék mindegedet a zálogházból...

János: Köszönöm... Ez a társadalmi igazság! Ez a barátság! No, a te szereteted mondhatom, ugyan-csak mostoha.

Jancsi: De kérlek...

János: Semmi kérlek! Most már tisztában vagyok veled! Kigyót melegengettem keblemen.

Jancsi: Hagyj kibeszélnem! Elengedném az adósságaidat is.

János (felháborodva): Micsoda? Hát koldus vagyok én?

Jancsi: Hát én kutya vagyok, vagy szamár? Tessék! Ez a hála az ember jóságáért...

János: Még neked áll feljebb?

Jancsi: De gondold meg, arról van szó, hogy elengedném az adósságaidat! (Ordít.) Érted? Az adósságaidat mind egy fillérig.

János (gunyosan): No nézze meg az ember! Százezer forinttal beszél így az akasztani való.

Jancsi: Meg akarsz zsarolni, tönkre akarsz tenni, ki akarod szívni a véremet? Hisz, ha pénzem lenne is dugnom kellene előled.

János: Bizonyosan így is dugod... Ismerlek, gyönyörű mák-virág!

Jancsi: Kikérem magamnak. (Pofonüti.)

János felelet helyett egy poharakkal telt tálcát vág „jó barátjához” és társadalmi züllöttségről beszél.

Jancsi egy széket lödít kenyeres pajtásához és Krisztusi szeretetet emleget.

... Nagy botrány... A pincérek és vendégek hathatósan lépnek közbe...

... Jancsit és Jánost egy rendőr, összekarmolva, megtépve kíséri el a helyszínéről.

Azóta Jancsit és Jánost együtt soha sem lehet látni, de bármelyikükkel találkozik is az ember, az azt mondja, hogy ők nem rendelik alá magukat kicsinyes anyagi érdekeknek, hogy ők a krisztusi szeretet alapján akarják az emberiséget megjavítani s hogy ők igen jó barátok maradnak mindhalálig.

UJDONSÁGOK.

Ferencz József jubileuma. Bécsből jelentik, hogy október negyedikén, a király nevenapján az osztrák polgármesterek akarják hódolatukat a királynak, kormányzati jubileuma alkalmából bemutatni. E célból az összes osztrák polgármesterek össze fognak gyűlni a bécsi városházán. Az ünnepi beszédet Lueger bécsi polgármester fogja tartani.

A király Veszprémében. Kedden délután utazott el a király Budapest-ről a veszprémi hadgyakorlatokra. Veszprém városa fejedelmi pompával fogadta az uralkodót. Királyi hercegek, a hadsereg képviselői, a vármegye és a város urai fogadták a királyt, a ki friss kedvvel érkezett meg. A fogadásnak nem volt hivatalos katonai színezete, nem volt ki-rendelve katonai zenekar, így azután elmaradt a Gotterhalte, és a fekete-sárga zászló is. A merre a szem látott, mindenfelé nemzeti színű zászló

ragyogott a szeptemberi délutáni verőfényben. A bevonulás valóságos diadalut volt. Két oldalt, föl a vár kapujáig óriási emberréteg állott tömör sorfalat s a tömeg rivalgással éljenezte a királyt. A fogadás és a bevonulás a legszebb rendben ment végbe s megérkezése után negyed-óra mulva az uralkodó már a püspöki rezidenciában lévő szállásán volt. A király kegyesen, látható örömmel fogadta a hódolat és szeretet megnyilvánulását. Igen nagy érdeklődés nyilvánult meg *Ferencz Ferdinánd* iránt. A trónörökös egyénisége megnyerően hatott. A népnek ez a véleménye róla: szép, derék ember. Mikor a városon keresztül hajtattott, a közönség mindenfelé viharosan megéljenezte. Szerdán reggel ő felsége kiment a hadgyakorlótérre s végignézte a jól sikerült hadi játékokat, a melyek fölött meglepődését és élénk tetszését fejezte ki.

A német császár fia, mint napszámos. A német császár másodszületett fia, *Eitel Frigyes* herczeg, különös munkát végez néhány hét óta. Az orvosok tanácsolták neki, mert az ifju herczeg alaposan hájasodik. Jugenheimi kastélyában úgy dolgozik, mint a többi napszámos. Csak egészen kora reggel tér el programja a napszámosokétól, mert két óra hosszáig lovagol. A mikor visszatér a kastélyba, magára veszi a napszámos-gunyát s öt-hét óra hosszat dolgozik. Előbb a kertben fát vág, gyomlál, azután asztalos munkát végez, majd segít a lo-vaglőiskola építésében. Így él most a hatalmas német császár másod-dik fia.

A bolgár fejedelem Magyarországon tartózkodik, a hová a héten érkezik meg királyunk látogatására. A kabinetiroda most értesítette a szombathelyi hatóságokat, hogy Ferdinánd bolgár fejedelem szeptember 24-én d. u. 2 órakor Budapestről az udvari kúlvonattal Szombathelyre érkezik. A fejedelem a diszszázad kíséretében a huszárezred sorfala között a püspökvárba hajtát, onnan este 8 órakor a tisztí kaszinóba megy és résztvesz a huszárezred estélyén. Másnap a fejedelem meg-szemléli a tulajdonát képező huszárezredet, majd a szemle után Budapestre utazik. A város a fejedelem fogadására nagy előkészületeket tesz.

A kereszt meggyalázói. A katolikus nagygyűlés utcai körmenetét néhány éretlen zsidó szo-

szocialista suhancz meg akarta támadni. A rendőrség azonban jelen volt s miután néhányan — igen helyesen — betörte a fejét, huszonhetet elfogott közülök. Ezek közül huszonháromat a bíróság elé állítanak, mert a vallásháborítás és keresztgyalázás legkisebb büntetése félévi börtön. Ezt akarták, ezt meg is kapják. Tessék nekik, folytassák!

Zászlószentelés. A perbetei róm. kath. ifjúsági egyesület szeptember 13-án tartotta zászlószentelési ünnepélyét, a következő programmal: délután fél négy órakor ünnepi szent beszédet tartott az ifjúsági egyesület elnöke, Takács Marczel lelkész, a melyben az ifjúság vallásos nevelésének fontos voltát fejtegette. Ezután beszentelte a zászlót Koháry Gyula szentszéki ülnök, perbetei plébános. Ezt követte a zászlószegkek beverése. Az elsőt gróf Zichy Miklósné zászlóánya verte a zászló rudjába, majd gróf Zichy Miklós, az udvardi kath. ifj. egyesület, a tardoskeddi kath. ifj. egyesület, a perbetei keresztény szocialista egyesület az ujjgyallai kath. népkör és mások. Este tánczvizalom fejezte be az ünnepséget.

A szegedi nők Erzsébet-szobra. A szegedi hölgyek Erzsébet királyné emlékére szobrot állítottak s ennek kicsinyített mását följánlották az uralkodónak. A kis szobrot a király mostani magyarországi tartózkodása alatt adja át egy küldöttség a főispán vezetése alatt. A küldöttségnek azok a hölgyek lesznek a tagjai, a kik a gyűjtés körül a legtöbbet buzgókodtak és a legnagyobb eredményt érték el.

Az erdélyi katolikus státus közgyűlése. Kolozsvárról jelentik, hogy Mailáth Gusztáv gróf, erdélyi püspök, az erdélyi katolikus státus közgyűlését november 15-ikére hívta össze.

A kis tanuló tragédiája. Nagyváradról jelentik ezt a megható hirt: *Kremarik* Lajos hét éves iskolásgyermek könyvének lapjait a szél a Kőrösbe fujta. A gyermek a vízbe ment a lapok után s az összeverődött emberek szemelátára elmerült, mivel senki sem mert segítségére menni. *Fellner* Rikárd 12 éves tanuló végre utánauszott, de hosszas küzdelme után már csak a holttestét tudta partra vinni.

Rabló katonák. Az eszéki katonai gyakorlóterén a pétervárad 70. gyalogezred egyik közkatonája

rablómerényletet követett el egy leány ellen. Részt vettek a gonosztervetben társai is. A katonák kétezzer koronát raboltak. A rablás csakhamar kitudódott s a katonákat elfogták és megkötözve katonai fedezettel elszállították a pétervárad 70. gyalogezred fogházba.

Orült anya rémtette. Versenzen Proll Ferencz városi tűzoltó felesége hirtelen megőrült és elmezavarában előbb öt éves gyermekét egy éles késsel megszurta, majd magát szurta meg és azután

románok hazaellenes politikájáról elítélőleg nyilatkozott. Éjjel után Varga eltávozott és hazafelé való útjában a bálon részt vett néhány oláh megtámadta. Az egyik kést rántott és Vargát hátba szurta, mások botokkal kezdiék ütlegelni mindaddig, míg lelkét kiadta. A tetteseket mindezeideig nem sikerült kinyomozni. A csendőrség több egynt letartóztatott, köztük magát a községi bírót is, a ki a legsúlyosabb gyanu alatt áll a tett elkövetésében. Pete községben Var-

Szörnyű, csodálatos dolog.

a laktanya emeleti ablakából kiugrott és halva maradt a kövezeten. Az orvosok azt hiszik, hogy a gyermeket sikerül életben tartani.

Agyonlőtt fegyenczek. A törökországi Sivában háromszáz fegyencz kísérletet tett, hogy a börtönből megszökjenek. Katonáság akadályozta meg szökésüket, miközben tíz gonosztevőt agyonlőtttek, ötöt pedig megsebesítettek.

A hazafias őszinteség áldozata. A szatmármegyei Pete községben a lakosság bált rendezett, a melyen résztvett Varga Ignác fiatal magyar földbirtokos, a ki a

gáékön kívül egyáltalában nem laknak magyarok. Magyar községben sohasem fordul elő, hogy oláh, német, tót, vagy zsidó embert meggyilkolnának, gaz ellenségeink pedig így ontják, ha csak szerétejtetik, a magyar vért.

Krisztus és a démonok.

Az ördögüzések ténye.

Amint Krisztus diadalmas ellentállásából Sátán megértette, hogy küszöbön a végleges diadal, mit rajta venni fog a Szűznek fia, fölötte se-

rényen és dühösen éreztette haragját az emberiséggel és sok ízben vett embert birtokába a megszállás ténye által.

Hogy a megszállás igazi volt, nem képletes beszéd, nem is hasonlat (mint ma), nem is muló betegség, hanem igazi gonosz állapot, azt Jézus szavai bizonyítják. Egy helyütt (Lukács 11, 21.) olvashatjuk, hogy Jézus így oktatta a vádaskodó farizeusokat, mikor ördögüzésében kétkedtek: „Ha a hatalmas fegyverrel örzi udvarát, akkor mindenben biztos lehet”. A hatalmas alatt itt démont kell érteni, melyik birtokában tartja az embert, kit magának megkaparintott. A megszállott embert alaposan megrabolja: megfosztja a beszéd nemes ajándékától és rendelkezik tagjainak használatával vagy nem használásával, mintha csak sajátja volna.

A megszállást Jézus nemcsak ismerte és felismerte, hanem más bajoktól meg is különböztette. Apostolaihoz így szól (Máté 10, 8.): „Gyógyítsátok a belpoklosokat, üzzétek ki az ördögöket!” Heródes előtt is így szólnak Jézus felől a farizeusok (Lukács 13, 32.): „Látnád csak, hogy üzi ki az ördögöket, hogy gyógyítja a betegeket ma itt, holnap ott, de azért három nap múlva végének kell lenni!” Minthogy Jézus és övéi ilykép különbséget tettek a megszállás és az egyéb bajok közt, kétségtelen, hogy a megszállás olyan visszás állapot, melyet akkoriak, vagy Jézus ellenségei sohasem tévesztettek össze más kórsággal. Hogy a megszállást mint tényét a zsidók általában ismerték, tanúsítja az is, hogy Jézus maga is említ zsidókat (Lukács 11, 19.), kik ördögüzéssel próbálkoznak és az apostolok cselekedetei közt is olvasunk (19, 13–36.) ilyenekről.

Már pedig, ha voltak ördögüzők, akkor a megszállás tényét a zsidóknak hinniök és vallaniök kellett. De tudtak erről a pogányok is, kik a zsidók szomszédságában laktak. Máté és Márkus is említi a szíriai asszonyt, ki Üdvözítőnkhez járult a panaszzsal, hogy lányát nagyon gyöttri a megszálló lélek, azért esedezik, hogy Jézus legyen szabadítója.

Nem is lehet a megszállást közönséges kórral összetéveszteni, mikor Gerazában Jézus az ördögöket kiütte, azok sertésekbe rejtöztek; ha betegség volna a megszállás, hogyan menne át a kórság egyik lényről a másikra? Mikor azon esetről a megszálló ördögök az emberekből kiütve voltak, az emberek hangosan kiáltották vallomásukat, hogy igazi Isten ez a Jézus. Mért ne kiálthatták volna ezt betegen is, ha a megszállás csak fizikai kórság? Igaz ugyan, hogy a megszállást sokszor kíséri testi baj is, például holdkórság, dühöngés, tombolás, de ez csak jelenség, mely van ha van és nincs ha nincs.

A megszállás nem is pusztán erkölcsi fogyatkozás, minő a kísértés-kor érzékelt esabosság, féltékenység, aggály, más eféle. Bármennyire átadta is magát Judás a démonnak eszközü, mégse mondja Jézus, hogy ő megszállott ember, hanem azt mondja róla, hogy ő egy ördög. (János 6, 71.) Mikor a farizeusok párszor azt vágták a Megváltó ellen, hogy ő maga is megszállott ember, akkor Jézus sohase mondta vissza nekik, hogy ők vannak megszállva, hanem egyenesen kígyófajzatnak nevezte őket és mondta róluk, hogy az ördög az apjuk (János 8, 44.).

A megszállás sokkal inkább fizikai befolyása Sátánnak az emberre; birtokába veszi a korlátolt eszű ember testi erejét és a lélek alsóbb-

rendü tehetségeit. A megszállott emberben két egyéniség él; egyik a maga régi egyénisége, másik a démoné. „Mindazokat, kiket a démon lenyügözött, Jézus megszabadította”. Szent Péternek ezen szavaiból megértjük, hogy a démon erőszakot alkalmazott, mikor megszállta az embert. Péter sokszor volt tanuja annak, amit fenntebb mondott, tehát mondhatta azt, amit tudott. Sátán befolyása az emberekre a megszállás által nem egyforma. Egyiknél csak felületes, másiknál mélyebb, némelyiknél annyira mély, hogy megrabolja elméjétől is.

Hogy a démon befolyást tud gyakorolni az emberre, az abból is következik, hogy a világ lelkei (emberiek úgy, mint láthatatlanok) egymáshoz szoros viszonyban lettek teremtve. Vannak köztük viszonyok, melyek az Alkotónak tervében állottak és melyeket, minthogy törvényszerűek, nem változtatott meg az angyalok bukása, sem az első ember bűnbé- esése. A törvény törvény marad és az ördög, mint tisztán lélek, fölötte áll az embernek. Mikor Jézus földi élete folyt, a szellemvilág vonatkozása sokoldalubb volt az emberhez; egyrészt azért, hogy Sátán leveretése előkészítessék, másrészt, hogy Krisztus diadala nyilvánvalóbb legyen.

A mit a megszállott ember a megszállás hatása alatt tesz és beszél, nem az ő ténye és szava, hanem a démoné. A megszállás tehát nagy szerencsétlenség az emberre nézve, fájdalom is, kínos is, de nem vétek, mert nem ő okozta. Lehet, hogy korábbi vétkei által a talajt előkészítette, lehet, hogy bizonyos fokig bele is egyezett, az is lehet, hogy némi irányban gyönyörködik a rosszakban, miket most démoni erők által végbe-

Első magyar villamos erőre berendezett hangszergyár a m. k. honvédség, a közöshadsereg, m. k. zeneakadémia, színházak,

STOWASSER J.

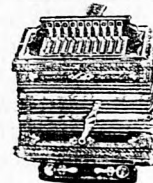
császári és királyi udvari HANGSZERGYÁROS művészek stb. szállítója

Raktár: II. Lánchíd-u. 4. BUDAPEST Gyár: II., Öntőház-u 2.

LEGNAGYOBB GYÁR ES RAKTÁR. Ajánlja saját gyárában készült elismert legkiválóbb minőségű vonós-, fuvó- és ütőhangszereit. Teljes zenekarok felszerelése előnyös feltételek mellett, a legjutányosabb árban szállítatik. — HARMONIKÁK legjobb erős, elpusztihatatlan és különleges acélhangokkal — TÁROGATO saját találmány, iskolával 35 frttól feljebb.

Képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Kivitel nagyban és kicsinyben

visz, ekkor rá is háramlik büntudat és felelősség, de maga a megszállás nem vétke. Az Isten megtűri, hogy a démon az ember ártására lehessen, a hogyan megtűri, hogy méreg vagy állat roncsolja az ember épségét és egészségét. A szent könyvekkel ellentétben tagadni a megszállás tényét nem méltó katolikus hívőköz. Még az aposztata Julián, a hitehagyott keletrómai császár is elismerte, hogy van megszállás és hogy segített e baj ellen Jézus, pedig szavaival éppen kisebbiteni akarta a Megváltót: „Mit mivel Jézus olyan nagy tetteket? Nehány vakot látóvá, néhány bénát járóvá tett, no és aztán Betsaida meg Betánia falvaiban néhány megszállottból kiüzte a démont!”

A kereszténység első századainak írói tanúsítják, hogy megszállás még az ő idejökben is újra meg újra előfordult. A sok tanu helyett mindössze csak sz. Ciprián írásából „A bálványok haszontalanságáról” idézek. E szent püspök Kartágóban Valérián császár alatt szenvedett vértanúságot. Szavai ezek: „Az ördögök megnyilatkoznak sokszor, mikor mondásaink gyötrik őket és imáink távozásra kényszerítik. Mintha égetné valójukat. Szaturnus, Szerapis, Jupiter meg a többi bálvány mind, akármily név alatt kapja emberektől a tiszteletet és imádását a démon, nem állják ki a mi hatásunkat és kényszerülnek bevallani, hogy mik és kik; nem képesek velünk szemben a hazugságra. Hát higyjetek nekik; higyjétek most az egyszer utoljára a szavukat, mikor vallják, hogy Sátánok ők!”

Hogy miképp vélekedik a modern kor a megszállásról, annak példázására Chable Flórus „Jézus csudái” című könyvéből iktatok ide néhány sort: „Azt mondja Renán, hogy mind ama jelenségek, miket a régiek megszállás alapján valóknak hittek, mi-

nőt a reszketések, rángások, rázkódások, merevedések, elmezavarok csak az örület, a téboly jelenségei, epileptikus és hiszterikus betegségek, miket a mai orvostudomány sikeresen gyógyítani képes, mert bir hatni az idegekre. A démont tehát ma közönséges idegbajnak kellene nevezni, mely görcsrohamokban nyilvánul.” A leghíresebb orvosdoktorok csatlakoztak Renán eme véleményéhez és a görcsös nyavalyatörésben akarták látni az egykori megszállásokat, sőt az epilepsiát sokáig ördögös nyavalyának is nevezték. És mert még a teológusok közt is akadt, a ki Renán ezen felfogását osztotta, pl. a különben jeles Jahn, azért kell ezen könyveket a tiltottak közé sorozni. Ez a Jahn például azt fejtette, hogy Jézus volt a világ leg tudósabb orvosa, ki jól látta és tudta, hogy testi baj és szivbaj az, a mit megszállásnak nevezett a zsidóság, de mégis meghagyta népét az ősi véleményben, mert nem akart azzal szembeszállani.

Tehát úgy képzeli Jahn Jézust, mint a ki mosolyog a nép tudatlanságán, de nem igazítja helyre a tévedést, hanem inkább magát tartja ahhoz... Ily vakmerő és czélzatos ráfogást Megváltónk felülmulhatatlan igazságszeretével szemben az egyház nem hagyhatott szó nélkül. Az egyház szösz szerint és valódi értelmében veszi tanainak alapjául a szentírást; tehát nem keveri össze a testi betegségeket a megszállással, mert egyik nem a másik. Éppen azért a katolikus (jobbádán szerzetesi) kórházakban gyakran vették krónikákba, hogy egyik-másik jeles szerzetes-gyógyász hogyan kezelte a nyavalyatörést, hogyan gyógyította meg is, ugyanakkor a lelkészek gyakorlatában maradt az ördögüzés (exorcizmus) melyet a rítusok szabályoztak és rendeltek el.

NÉPEK, NEMZETEK.

Megkerült ázsiai utazó. Szven Hedin világhírű svéd utazó harmadszor járja immár a pusztá ázsiai Tibet rejtelmes és veszedelmes utjait s mert sokáig nem jött hír felőle, azt hitték, hogy elveszett. A napokban azonban aztán Szven Hedin szülei táviratotkaptak Szimlából az indiai alkirálytól, a ki közli velük, hogy Szven Hedin megerőltető, de eredményes utazás után szeptember elején jó egészségben Szimlába érkezett.

Tengerészek veszedelme. Az Atlanti oceánon, Portugália partjaihoz közel egy portugál bárka elsüllyedt. A hajó fődélzetén borzalmas jelenetek játszódtak ie. A kétségbeesett tengerészek, a kik hasztalanul kiabáltak segítségért, tétlenül voltak kénytelenek nézni pusztulásukat. A háborgó tenger kivetette őket s testük a sziklákon összeroncsolódtott. Negyven tengerész közül csak öt maradt életben. A néptömegben, a mely a parton rémülve nézte halálküzdelmüket, a vízbefullóknak rokonai voltak és sok asszony a réműlettől élettelenül esett össze.

Feleséggyilkos milliomos. A minap Newjorkban letartóztattak egy Jordan nevű fiatal milliomost, mert meggyilkolta a feleségét és szétdarabolt holttestét ládába zárta. A ládát egy szállóba vitte. A mikor a detektívek elmentek a szállóba, Jordan cigarettázva a ládán ült. A mikor meglátta a detektíveket, elájult és megtagadta ama kivánság teljesítését, hogy nyissa ki a ládát. Jordan valóságos óriás és egy pillanatig úgy látszott, mintha a rettenetes erejű ember erőszakkal meg akarná akadályozni a láda kinyitását, de a következő pillanatban már me nyugodott és a detektívek feltörték a ládát. Irtózat

Ki akar kölcsönt?

Aki birtokára jelzálogkölcsönt akar fölvenni forduljon a Kisbirtokosok Orsz. Földhitelintézetéhez Budapest V., Géza-utca 2. (saját ház.) Az intézet egyaránt ad nagy és kis jelzálogos kölcsönöket, főczélja azonban, hogy a közép és kisbirtokoson segítsen. Ezért kölcsönöket már 300 koronától kezdve ad. A ki súlyos kamatot fizet tartozása után, az intézet olcsó kölcsönével segíthet terhén. Az előző hitelezőket az intézet a kölcsönből fizeti ki s mérsékelt díjért minden a kölcsönköri teendőket ellát. Kölcsönöket a földbirtok fele értékeig 20, 30, 40 vagy 50 évi törlesztésre engedélyeztetnek. Ha az adós pontosan fizet, az intézet a kölcsönt föl nem mondhatja, az adós azonban tartozását akár egészben, akár részben, bármikor minden díj nélkül visszafizetheti. Az intézet jelenleg 4%-os és 4½%-os záloglevél-kölcsönöket ad s a 4½%-os kölcsönök egyik módzata minden levonás nélkül készpénzben fizettetnek ki. Akinek kölcsönre van szüksége, forduljon bizalommal az intézetnek, mely egyszerű levélre bárkinek szívesen ad felvilágosítást.

volt, a mit láttak. A fej nélkül való női holttestet szemmel láthatólag erőszakkal gyömöszölték bele a ládába. Jordan habozás nélkül megvallotta a bűnét. Tettének okául azt mondta, hogy feleségét rajta kapta, a mikor levelet akart elküldeni egy angol katonának. Feltékenységi jelenet támadt, a melynek folyamán a férj dühében leterpette az asszonyt és ütlegelni kezdte. A mikor az asszony mozdulatlanul feküdt, Jordan látta, hogy feleségét akarátán kívül agyonütötte. Megijedvén, elhatározta, hogy a hallottat magával viszi Európába és az uton darabonként a teugerbe dobja a holttestet. A feleséggyilkos milliomost nyomban letartóztatták.

A kolera Pétervárott: Rendszen innen, az orosz fővárosból szokott az egész Európába kiindulni, pusztító útjára, a gyilkos ázsiai kolera. Megirtuk, hogy az idén ismét föllépett. És míg Oroszországban a vidéken csökkenni látszik, Pétervárott nagyobb mértékben lép fel. Az orosz főváros főfészke a járválynak. Az itteni kórházakban elhelyezett kolerabetegek száma jelenleg 107. A hatóságok intézkedéseit a szegényebb néposztályok műveletlensége és tisztaság iránti érzékük hiánya nagyon megnehezíti. Pétervár környékének egyes falvaiban a lakosság azzal fenyeget, hogy erővel szembe fog szállni a kolerabarakok felállítására vonatkozó intézkedésekkel.

Pokolgép egy nagyherczegnek. Miklós orosz nagyherczegnek valami merénylő pokolgépet küldött egy postacsomagban. Az eset részletei a következők: Mihály nagyherczegnek, a cár bátyjának, a Kaukázusban levő birtokán a jószágkezelőség a napokban egy csomagot kapott, mely a felbontásnál felrobbant. A robbanás következtében Danilov uradalmi iónök két fia meghalt, Götz mérnök pedig súlyosan megsebesült. A vizsgálat során megállapították, hogy a csomagban pokolgép volt. A merénylő Mihály nagyherczeg ellen irányult, neki azonban nem történt baja.

KÖZGAZDASÁG.

Gyümölcs kiállítás és vásár Kecskeméten. A kecskeméti gazdasági egyesület nagy gyümölcskiállítást rendez, a mely pénteken szeptember 18-án nyílt meg. A kiállításon részt vesznek a nagyobb telepések szőlővel, gyümölcscsel

Olcso

eseh ágytollak

5 kiló új fosztott 12 K: fehér, pelyhkönnyű 18—24 K; hófehér fosztott 30—36 K; szállítás franko utánvétellel. Csere és visszavetés a postadíj megterítésével történhetik.

SÁCHSEL BERBEREK, Lobes II
Pilsen U. p. Csehország

NAGYENYED-re forduljon minden érdeklődő,
ki sulyt fektet I. fajtiszta anyagra.

Gyümölcsfák, dísz- és kerítés-növények stb.

nemes szilvacsemetékben nagy készlet.
Szőlőoltványok
európai, amerikai sima és gyökeres vesszők.
Arjegyüket ingyen küld.

FISCHER és Társai
Fajtafák és szőlőoltványok

és a homoki borok legkiválóbb fajtáival. A gyümölcskiállítás egyik legérdekesebb része a gyümölcsfeldolgozó gépek bemutatása. A kistermelők az óriási helyiségek felét foglalják el, bejelentett nagymennyiségű gyümölcsökkel. A gyümölcsnek helyes csomagolására kiváló gond lesz fordítva. Az értékesítés előmozdítására pedig a szeptember 23-án tartandó vásár szolgál, melynek eredményeként a legszebb gyümölcsgyűjteményt az országos gyümölcskiállításon is bemutatja a híres város, Kecskemét.

Budapesti piaci árak.

Liszt. Nullás 34.40, egyes 33.80, kettes 32.20, hármas 32.60, négyes 32.—, ötös 31.40, hatos 31.60, hetes 30.—, nyolcas —.—, F. —.—, G. —.—.

Buza ára e héten emelkedett.	Minőség	kilós	Ara 100 kgr.
Tiszavidéki	78	22.80	23.10
"	79	23.—	23.35
"	80	23.25	23.70
Pestvidéki	78	22.60	23.—
"	79	22.85	23.25
"	80	23.15	23.60
Bánsági	78	22.70	23.10
"	79	22.95	23.35
"	80	23.20	23.65
Bácskai	78	22.60	23.10
"	79	22.85	23.65
"	80	23.10	23.65
Fejérmegyei	76	—	—
"	77	22.40	22.70
Ros I. rendű	18.90	—	19.05
" középrend.	18.55	—	18.80
Árpa takarm. I.	15.75	—	15.90
" II.	15.40	—	15.65
Köles	—	—	—
Zab I. rendű	16.60	—	16.80
" II.	16.20	—	16.50
Tengeri (belföldi)	16.80	—	16.95

Káposztarepce új 32.50 korona. Burgonya sárga 4.60—6.— korona, rózsas új 5—6.20 k. száz métermázsánként. Hagyma ötven kilós zsákokban —.— Réti széna 7.80—8.60 muhar 8.20—9.80; zsupszalma 6.40—6.60 alom 5.— korona métermázsája.

Disznózsir 100 kg. 1.38 K., szalonna 1.20 és 1.27 korona közt. Háj 1.36—1.44 a kilója; füstölthús 1.40—1.60 korona; hazai sonka 1.80—2.10 korona. Teavaj 2.80—3.10 korona; fűzvaj 1.20—2.20 korona. Tehenturo kilója 18—28 fillér. Tojás ládája (1440 darab) 76—80 korona.

Vértes-féle sóborszesz,
Minden házban szükséges.

Kwizda-féle Fluid

Kigyó-jegygyel.
Turista-szesz.

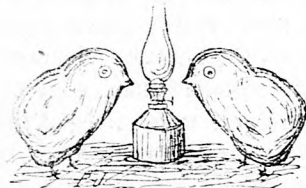

Régi kipróbált aromás bedörzselő-szesz az izmok és inak erősítésére és edzésére, Turisták, kerékpárosok, vadászok, lovasok nagy társaság előtt és után-használják.

Egész üveg ára 2.— K. félüveg 1.20 K.
Valódi Kwizda Fluid kapható minden gyógyszerárban. Főraktár: Budapest. Török József gyógyszerésznél Király-utca 12. és Andrassy-ut 26. szám.

Gaziláknak kiválóan fontos!

Jövedelmüket a háromtényezős által tetemesen növelhetik.

E czélra legjobbak a Partmann-féle csibekeltő és nevelőpépek,

mert kezelésük egyszerű, hatásuk biztos, olcsók, tartósak. Arjegyekkel és utastással készséggel szolgál a feltaláló és készítő:

Partmann József
Budapest, VI. ker., Váci-ut 192.

Pázmáneum-műintézet Budapest, VIII., Közttemető-ut 8.

Beszélőgépek ingyen!

Meghívó.

Az összes **beszélőgépeket** (gramphonokat) ingyen adjuk, miután legkitünőbb lemezeinket minden-hová gyorsan óhajtjuk bevezetni. E mellett elvünk csak a legjobb, első minőségű árut juttatni kényelmesen a vevő birtokába. Gépeink fordítható hangkoronggal és tölcserrel vannak kiegészítve; játék közben is felhuzhatók és szabályozhatók. Hangfogóink az eddig használtakat messzi felülmulják, a hangot tisztán, kellemesen, **minden morgás nélkül** adják ki.

Összes gépeink elegáns kivitel, tiszta munka által tűnnek ki és rajtuk bármily nagyságu hanglemezek használhatók. A gépek jóságáért szavatosságot vállalunk.

Lemezeink páratlan jóságúak és változatosak. 30000 eredeti felvétel közt választhat rendelónk. Minden lemez két felvételt hoz, tehát mindkét oldalán játszható.

Szállítási feltételek:

Rendeléseknél kérjük a címet egész pontosan, utolsó postával és vasúti állomással együtt. Minden szállítás utánvétellel történik vevő költségére és veszélyére. Csomagolásért 3 korona önköltséget számítunk fel.

Lemezek rendelésénél csak a számot kell írni. (Azonban okvetlenül tessék pótszámot is kijelölni az esetre, ha a kívánt lemez éppen kifogyott volna. Ha pótszámot, a rendelő nem közöl, saját választásunk alapján küldjük a pótlemezt.)

200 drb-tűt minden beszélőgéphez ingyen mellékelünk.

Az első szállítmányban érkeznek tehát a következők: 1. a választott gép; 2. a hangfogó; 3. a hang-tölcser; 4. a megfelelő számú lemez 8, 10, 12, 20 vagy 30 darab) és 5. 200 darab játszótű.

Magda I. Ára 70 K.

Szekerénye 31×31 cm. és 17 cm. magas.
A diszes zománczott tölcser nyílása 38 cm.

Ingyen kapja ön ezen Magda I. gépet, ha a mellékelt rendelő-jegyet megfelelően kitöltve és aláírva a Pázmáneumnak beküldi.

Ezen gép a hangot legtisztábban visszadó hangszelenczével és erős precisiós-szerkezettel készül.

Ez a legkedveltebb és legkelendőbb a gépek között. Minden alkatrésze kizárólag e géphez van megszerkesztve.

Ezen géppel **38** darab kétoldalu lemez veendő át. A géppel együtt 8 darabot szállítunk (44 K). Azután havonta 2 darab (11 K) utánvétellel.

Magda II. Ára 100 K.

Szekerénye 34×34 cm. és 18 cm. magas.
A diszes zománczott tölcser nyílása 50 cm.

Ingyen kapja ön ezen Magda II. gépet, ha a mellékelt rendelő-jegyet megfelelően kitöltve és aláírva a Pázmáneumnak beküldi.

Ezen géppel **50** darab kétoldalu lemez veendő át. A géppel együtt 10 darabot szállítunk (55 K). Azután havonta 4 darabot (22 K) utánvétellel.

Ezen elegáns gép kivitele miatt a legelőkelőbb háznak is díszére válik. Szekerénye díofa, arany véséssel.

Automata-beszélőgép

vendéglők, kávéházak, egyletek részére.

Ára 280 K.

Ingyen kapja ön ezen automata-beszélőgépet, ha a mellékelt rendelő-jegyet megfelelően kitöltve és aláírva a Pázmáneumnak beküldi.

Ezen gép kereseti forrást nyit vendéglősöknek, kávéosoknak, egyleteknek. Tíz filléres bedobására van megszerkesztve. A jelenkor legjobb szerkezetű automata-beszélőgépe.

Hatalmas, tisztán csengő hangja betölti a termet; kellemes szórakozást nyújt nagy társaságnak. A választékos lemezek bármily kényes ízlést kielégítenek.

Ezen géppel **100** darab kétoldalu lemez veendő át. A géppel együtt **30** darabot szállítunk (165 K). Azután havonta **5** darabot (27.50 K) utánvétellel.

Levágandó és borítékban küldendő

T. Pázmáneum-műintézetnek

Budapest,

VIII., Köztemető-ut 8. szám.

Alulírott megrendelek a Pázmáneum-műintézettől darab kétoldalas 26 cm. nagyságu dallemezt az Önök lemezjegyzékéből kiválasztva. Ára darabonként 5 korona 50 fillér.

Azonnal szállítandó darab lemez, azután havonta darab. Mindenkor utánvét mellett. A Pázmáneum tartozik alulírottnak az első lemezküldeménynyel együtt egy darab

beszélőgépet teljes felszereléssel szállítani. Ennek csomagolásáért 3 koronát számíthat fel. Ez a gép **teljesen ingyen** az én birtokomba megy át, mikor a megrendelt darab lemezt mind átvettem. Ha a havi utánvételes szállítmányt ki nem váltom, az egész szállítmány esedékes és fizetendő.

Egyébb megállapodás köztünk nincsen. Fizetési és teljesítési hely, birói illetékesség Budapest. Lakásom változását mindenkor bejelenteni tartozom.

Kelt:

Teljes lakczim

u.-p.

aláírás:

Rendelésnél az üres rovatokba a választott gép nevét és a hozzá meg-
szabott lemezek számát tessék írni.

Levágandó

Szalón-gép

ára 130 korona.

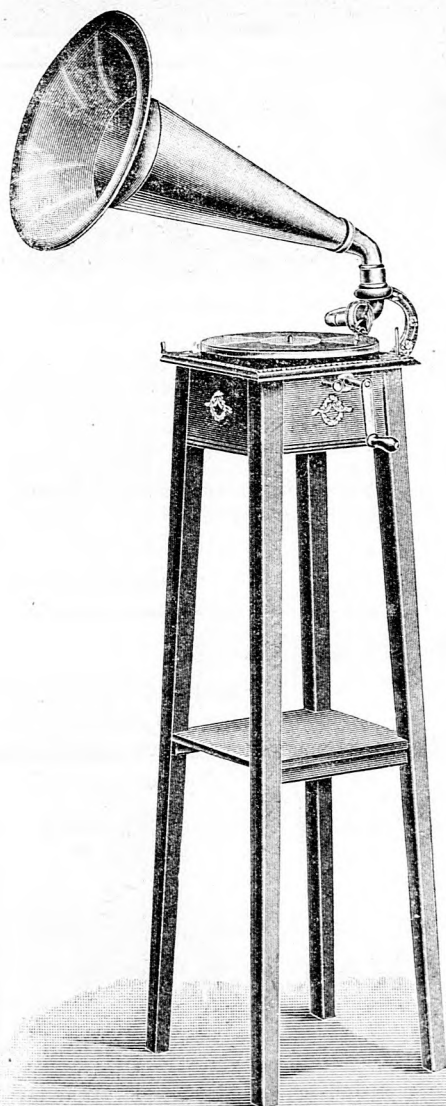
Szekrénye 34×34 cm. és 18 cm. magas.

Álvánnyal együtt 105 cm. magas.

Ingyen kapja ön ezen szalón-gépet, ha a mellékelt rendelőjegyet megfelelően kitöltve és aláírva a Pázmáneumnak beküldi.

Ezen gép elegáns kivitele, mahagoni állványa minden szalón méltó díszét képezi.

Ezen géppel 60 kétoldalu lemez veendő át.
A géppel együtt 12 darabot szállítunk (66 kor.).
Azután havonta 4 darabot (22 kor.) utánvétellel.

Lemez-árjegyzékkel (magyar, német, tót, román, szerb, horvát, francia stb. dalok; zeneszámok, kuplék, párbeszéddek, opera és chorális áriákról) ingyen és bérmentve szolgálunk.

Magda III.

Ára 160 K.

Szekrénye 44×44 cm. és 19 cm. magas.
Diszes tölcsére 60 cm. hosszú és 50 cm. nyílású

Ingyen kapja ön ezen Magda III. gépet, ha a mellékelt rendelőjegyet megfelelően kitöltve aláírva a Pázmáneumnak beküldi.

Ezen gép hatalmas, erős hangja hangversenyhez, házi vagy kerti mulatságon táncz-zenéhez is alkalmas. Szekrénye elegáns kivitelű, zöld fényzománcz arany véséssel.

Ezen géppel 80 darab kétoldalu lemez veendő át.
A géppel együtt 20 darabot szállítunk (110 korona).
Azután havonta 5 darabot (27.50 korona) utánvétellel.

Bámulatosan olcsó kerítések

Vadkárók ellen.

Vadkárók ellen.

HAIDEKKER SÁNDOR
Budapest, VIII., Ullői-ut 48/18 sz.
kizárólagos gyártója a világ-szabadalmazott
„HUNGÁRIA” DRÓTFONATOKNAK
melyek előnyeiknél fogva felülmúlnak minden másfajta kerítést. — Állandóan készletben. — Kiszolgálás azonnal, figyelemmel és pontosan.
„Hungária” drótfonatok négyzetmétere 30 fillértől feljebb.
Díjmentes árjegyzékért forduljon fenti ozimhez.

BRÁZAY
SÓSBORSZESZ

A LEGJOBB

ÓVAKODJUNK
ÉRTÉKTELEN
UTANZATOKTÓL!

A valódi Kállai-féle

„Glória”

benzin-motorok és motor-eséplők

a legjobbak. Aki tehát teljes jótállás mellett 3-5 évig terjedő részlettízetés mellett megbízható, jó és olcsó motort akar vásárolni, ügyeljen a pontos címre és kérjen ezen szakértő cégtől ingyen képes árjegyzéket.

KÁLLAI MOTORTELEPE
Budapest, Nagymező-utca 43. sz.,
hol használt járgányos s gőzeséplőkészletek cserébe is vétetnek.

KRISTÁLY

FORRÁS

szénsavval telített ásványvize hasznos ital *étvágyzavaroknál és emésztési nehézségeknél*. A legfiszább és *legegészségesebb* asztali és borviv. — Hathatós *szomjcsillapító*. — Óvszer fertőző betegségek ellen. — Orvosi rendelet szerinti egy melegített pohárral igyék éhgyomorra. — Kívánatra telítésnélküli töltést is szállít a

Szt. Lukács fürdő
Kút vállalat Budán

„Szt.-Lukácsfürdő”
gyógyfürdő, Buda.

Téli és nyári gyógyhely.

Természetes forró-meleg kénes források, iszapfürdők, iszapborogatások, massage, vizgyógyintézet, gőzfürdők, kő- és kádfürdők, gyógyvízuszodák. Olcsó és gondos pensio. Csúsz, köszvény, ideg-bőrbajok. Lakás, ellátás felől ki-merítő prospektust küld ingyen a

Szent-Lukácsfürdő igazgatósága.

Kérünk czimeket, hová mutatvány-számot érdemes küldeni.

Derős képek

Irta: Maróthi János.

Kapható 1 koronáért kiadóhivatalunkban.

BOHN M. és TÁRSAI
NAGYKIKINDA és ZSOMBOLYA.

Legrégibb, legnagyobb és legjobb telep e szakmában Ausztria-Magyarországon a

BOHN-FÉLE TÉGLAGYÁRAK
NAGYKIKINDÁN és ZSOMBOLYÁN.

Alapított 1864. Legelőkelőbb referenciák.

50 millió évi gyártás a cs. és kir. szab. Bohn-féle biztonsági átfedő-cserepekből, vasoxyd természetes vörös színben vagy kátrányozva.

Nagykikindai gyártmány Bohn-féle szab. bizt. átfedő-cserép 272. sz.

Gyártmányok: Bohn-féle szab. bizt. átfedő-cserepek. Legolcsóbb, legszebb tetőzet. Képes árjegyzék és minták ingyen és bérmentve.

Zsombolyai gyártmány szab. biztonsági préselt átfedő-cserép 253. szám.

Pázmány utca és irodalmi vállalat Budapest, VIII., Köztemető-ut 8.